

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel.nr. (018) 25000 växel (018) 25127 direkt
Fax.nr. (018) 16595 Hemsida www.mpn.aland.fi

MILJÖTILLSTÅND

Datum

10.06.2003

Ärendenummer

MPN-00-18

Sökanden

Isaksö bevattningssammanslutning
c/o Alfons Henriksson
Isaksö
22 340 Geta

Kontaktperson: Alfons Henriksson, tel. 49703

Ärende

Ansökan om miljötillstånd för uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten per år från Isaksö träsk i Isaksö by, Geta. Samtidigt anhåller sammanslutningen om tillstånd att höja träskestens normalvattennivå med 50 centimeter.

Ansökan inkom till Ålands miljöprövningsnämnd 23.02.2000 och kompletterades den 18.06.2002.

Grund för sökande av tillstånd

Ansökan anhängiggjordes hos miljöprövningsnämnden som tillstånd enligt vattenlagen och överfördes till ansökan om tillstånd enligt miljöskydds- och miljötillståndslagen den 01.07.2001 till följd av den senare lagens ikraftträdande. Grunden för sökande av miljötillstånd är 11 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), då tillstånd behövs enligt bilaga 1 punkt 1 b) landskapsförordningen om miljöskydd och miljötillstånd (35/2001).

Verksamhetens placering, tillstånd rörande verksamheten samt områdets planläggningssituation

Uttaget av bevattningsvatten planeras att ske från Isaksö träsks djuphåla. Pumphuset är beläget på västra sidan av sjön på fastigheten Östergård 1:27 och ledningsnät är draget till äppelodlingar på ungefär 500-1000 meters avstånd från träsket. Isaksö träsk är ett samfällt vattenområde, där delägarna i bevattningssammanslutning tillsammans äger ungefär 85 % av samfälligheten.

Sökanden har 14.06.2001 beviljats lov av Ålands landskapsstyrelse för uttag av bevattningsvatten från träsket som innebär en sänkning av sjöns vattennivå, orsakat av

vattenuttag, med högst 5 cm. Vid antagandet att träsket har en ytareal på 2,19 ha vid normalvattenstånd motsvarar nivå-sänkningen 5 cm uttagsvolymen 1095 m³. Det finns inte kännedom om ytterliggare bevattningsuttag.

Isaksö by har varken regionalt vattenförsörjnings- eller avloppsvattennät, utan boende har enskild dricksvattenförsörjning och avloppsvattenhantering.

Ärendets skeden

Isaksö bevattningsbolag lämnade 21.01.2000 in en ansökan om lov av Ålands landskapsstyrelse för uttag av 12 000 m³/år bevattningsvatten från Isaksö träsk. Landsskapsstyrelsen konstaterade att det planerade vattenuttaget var så stort i förhållande till träskets ytareal att miljötillstånd krävdes och ansökan överfördes till Ålands miljöprövningsnämnd 23.02.2000. I januari 2001 inkom till Ålands landskapsstyrelsens jordbruksbyrå en anhållan från markägarna Yngve Österlund och Alfons Henriksson att en bevattningsplan skulle uppgöras för ett årligt uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten från träsket. Ett första utkast till plan presenterades för markägarna vid sammanträde den 15.02.2001 varvid en bevattningssammanslutning bildades med Yngve Österlund, Ole Österlund och Alfons Henriksson. Vid möte 08.05.2002 med delägare i träskets samfällda vattenområde beslöts enhälligt att ge Isaksö bevattningssammanslutning rätt att höja normalvattennivån i träsket med 50 cm och utta 12 000 m³ bevattningsvatten årligen från träsket. Vid extra bolagsstämma 03.06.2002 godkändes enhälligt jordbruksbyråns plan för höjning av normalvattennivån och uttag av bevattningsvatten, kallad bevattningsplan, vilken sedan inkom till miljöprövningsnämnden 18.06.2002 för vidare beredning.

Verksamhetsbeskrivning

Bevattningsområdet är 12 ha äppelodling. Man har antagit att det behövs en bevattningsmängd av 100 mm/ha under torra år vilket medför ett totalt uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten per år från Isaksö träsk. Vid telefonsamtal 13.05.2003 med Alfons Henriksson framkom att det i dagsläget rör sig om cirka 10 ha äppelodling, men att utökad odling är under planering. Isaksö träsk har i dagsläget ett litet avrinningsområde, knappt 14 ha, och träskets ytareal är i dagsläget 2,19 ha. För att möjliggöra ett bevattningsuttag på 12 000 m³ under torra år utan att sänka träskets lågvattennivå krävs en höjning av träskets normalvattennivå med 50 centimeter från N₆₀ +2,25 m till N₆₀ +2,75 m genom byggande av en permanent sättdamm av betong med låsbara sättar av trä på höjdnivå N₆₀ +2,73 m. Sättdammen byggs i utloppsdiket, vilket ligger i norra delen av träsket och leder ner till Kurrans havsvik.

1981 gjordes en dikningsförrättning, vilken gick ut på att torrlägga åkermark söder om träsket med hjälp av ett ca 500 meter långt rördike i nord-sydlig riktning. I och med denna dikningsförrättning byggdes en damm av jord och sten strax söder om träsket för att förhindra att vattnet i träsket skulle rinna söderut och dräneras genom det planerade rördiket. Dammens krönhöjd blev cirka N₆₀ +2,30 m. I jordbruksbyråns bevattningsplan avses denna damm höjas och byggas om antingen av tätlera eller betong och med en tillräcklig krönhöjd så att ingen utströmning sker söderut från träsket. Vid telefonsamtal 13.05.2003 med Kurt Åberg, som har upprättat jordbruksbyråns plan är en tröskelhöjd på N₆₀ +2,80 m tillräcklig.

För att förbättra tillrinningen till träsket planeras tillrinningsområdets storlek att utökas från 13,8 ha till 29,6 ha genom en del omdikningar samt byggande av den ovannämnda dammen, vilken skall hindra vattnet från Isaksö träsk att rinna söderut. Det nya området som kommer att avledas till Isaksö träsk ligger sydväst om träsket och består till stor del av skogsbevuxen bergsmark.

Höjningen av medelvattenståndet kommer att medföra att skogs-, betes- och åkermark sätts under vatten. Enligt den fältundersökning som gjorts av jordsbruksbyrån i samband med upprättandet av bevattningsplanen så kommer sammanlagt 3951 m² (åkermark som blir betesmark från draget) mark att sättas under vatten. 1676 m² mark (åkermark som blir betesmark från draget), kommer att sättas under vatten på Ingolf Strands fastighet Vestergård 2:34. På samma fastighet kommer 591 m² åkermark att omvandlas till betesmark. På de övriga fastigheter som angränsar till träsket, Östergård 1:27 (ägs av Ole Österlund) och Mellangård 1:25 (ägs av Alfons Henriksson), kommer 1324 respektive 951 m² skogsmark att sättas under vatten i samband med höjningen.

Beskrivning av träsket och miljös tillstånd

Isaksö träsk har i dagsläget ett avrinningsområde på 13,8 ha, en ytareal på 2,2 ha, ett maxdjup på drygt 3 meter och en volym på 41 000 m³. Genom den aktuella bevattningsplanen skulle avrinningsområdet ökas till 29,6 ha, ytarealen till 2,58 ha och volymen till 53 000 m³. Avrinningsområdet består till stor del av branta skogsbevuxna områden. Träsket har sitt utlopp i den norra delen genom ett cirka 100 meter långt dike, vilket mynnar ut i Kurrans havsvik.

Det finns i dagsläget inga tillförlitliga uppgifter gällande avrinningen på Åland då det inte finns någon permanent vattenföringsstation inom landskapet. Om man antar att den specifika medeltillrinningen på årsbasis är 6-8 l/s/km² så skulle man (efter genomförandet av planen) erhålla en ungefärlig årlig tillrinning på 55 000-75 000 m³ till Isaksö träsk. Ett uttag på 12 000 m³ motsvarar således 15-20 % av den totala tillrinningen till träsket. Ifall vattennivån skulle sjunka till nästan 1 meter under den normala så skulle det krävas ungefär en tredjedel av normal årstillrinning (baserat på den specifika årstillrinningen given ovan) innan träsket når normalt vattenstånd. I värsta fall med en liten höstflod och lite nederbörd på vintern skulle det troligen dröja till början av efterföljande sommar innan träsket åter skulle ha nått medelvattennivå. Uttaget på 12 000 m³ bevattningsvatten är, oberoende av den planerade höjningen och den antagna årstillrinningen ovan, stort i förhållande till sjöns volym och areal samt tillrinningsområdets storlek.

Jordbruksbyrån vid Ålands landskapsstyrelse har gjort en modellberäkning för vilket vattenstånd som kan tänkas erhållas en torr sommar i Isaksö träsk efter höjning av träsket. Modellperioden har varit 1 juni till 31 augusti. Avdunstningen under perioden har antagits vara 330 mm, avrinningen från träsket har antagits upphöra 1 juni och tillrinningen till sjösystemet som har använts har varit medellågvattenföring. Medellågvattenföring är medeltalet av lågvattenföringen uträknat på en längre tidsperiod och återkommer i snitt varje eller vartannat år till skillnad från en extrem lågvattenföring som återkommer mera sällan, t.ex. vart tionde, tjugonde eller femtionde år. Enligt jordbruksbyråns modell erhåller man vid ett uttag på 12 000 m³ bevattningsvatten från Isaksö träsk följande vattennivåer (normalvattennivå antas 0,0 meter) i slutet av respektive månad: juni -0,24 meter, juli -0,48 meter, augusti -0,65 meter.

Studier både i Sverige och Finland visar att extremlågvattenföring är lägre än de vattenföringar som har använts i modellen. Detta medför att modellen kan ge för höga vattenstånd under en extremt torr säsong. Vad gäller Isaksö träsk så kan det nämnas att vattennivån hösten 1999 var nästan 1 meter under den normala p.g.a. stort vattenuttag och en mycket torr sommar.

Under sommaren 2001 undersöktes Isaksö träsk av Husö biologiska station på uppdrag av Ålands landskapsstyrelse. En grundläggande kartering av vattenkvalitet, fiskbestånd, bottenfauna, kräftbestånd och vegetation gjordes (H.Sillanpää "Grundkartering av sex sjöar

med tanke på deras användning som bevattningstäcker”). Isaksö träsk är enligt Cedercreutz (1947) vegetationsindelning av sjöar av mellantyp och uppvisar både oligotrofa och eutrofa karaktärsdrag. Sjöns vegetation domineras av vattenbläddra *Utricularia vulgaris*, gäddnate *Potamogeton natans*, kärrbräken *Thelypteris thelypteroides*, vattenkrokmossa *Drapanocladus fluitans* och den på Åland mycket sällsynta hårslingan *Myriophyllum alterniflorum*. Fiskpopulationen var liten, endast mört påträffades vid provfiske sommaren 2001. Bottenfaunan var artfattig, den enda arten som påträffades var *Chironomus* sp., som förekom i mycket låga abundanser. Botten består av slamaktigt sediment och täcks av tät vattenkrokmassa, vilken förbrukar syrgas i samband med att den bryts ned. Fosfor- och kvävehalterna var låga i ytvattnet och ökade vid botten under sommarens gång för att bli nöjaktiga vid slutet av sommaren. I ytvattnet var syrehalten jämn hela sommaren men på botten varierade den kraftigt. Syrgasbrist rådde i början av sommaren på botten, antagligen p.g.a. den kraftiga nedbrytningen av död vattenkrokmossa, men vid provtagningen i slutet av juli hade syrgashalten stigit över den kritiska gränsen vilket tyder på att en omblandning av vattenmassan hade skett. Ännu på 1960-talet fångades enstaka kräftor, men 1977 hade de försvunnit helt som en följd av den senaste nivå-sänkningen på 1950-talet (ca 50 cm), vilken medförde alltför dyiga stränder och litet vattendjup för att kräftor skall trivas i träsket. Jämfört med undersökningar gjorda i slutet av 1970- och början av 1980-talet kan man se att träskets inte har förändrats speciellt mycket fram till idag.

Tore Lindholm har i ”Vissa sjöars känslighet för vattenuttag, Åländsk utredningsserie 2000:2. April 2000” gjort bedömningen att Isaksö träsk är mindre lämplig som vattentäkt beträffande kapacitet och på grund av speciella arter. Kapaciteten kan ökas genom höjning av nivån. Ett litet uttag av bevattningsvatten har knappast någon nämnvärd effekt, risken vid alltför lågt vattenstånd är att eutrofieringen ökar och igenväxningen blir snabbare. Vid telefonsamtal 29.04.2003 med Tore Lindholm framkom följande: Det finns en sällsynt kransslinga, *Myriophyllum alterniflorum*, i sjön. Den återfinns bara i en sjö till på Åland. Det är svårt att säga något om hur arten i fråga klarar en höjning av vattenståndet och stora nivåvariationer, det man kan säga är dock att slingor i allmänhet är anpassningsbara till nya livsmiljöer.

Det alternativ som finns i detta fall vad gäller bevattningsvatten är att ta vattnet från borrbrunnar istället för att ta det ifrån Isaksö träsk som planerat. Isaksö är en relativt liten ö och det föreligger risk att problem med saltvatteninträngning uppstår en torr sommar ifall man pumpar mycket vatten ur brunnen. Problem med saltvatten i borrbrunnar är då det väl redan har uppstått ett svårbemästrat problem att bli av med. Ofta är det även så att saltvattnet sprider sig till närliggande dricksvattenbrunnar och att det kan ta många år att bli av med saltvattenproblemet.

Miljöberättelse

Miljökonsekvensbedömning behöver inte uppgöras i detta ärende. Den information och utredning som enligt 5 §, landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar, (10/2000), skall ingå i miljöberättelsen till detta beslut, finns i beslutstexten.

BEHANDLING AV TILLSTÅNDSANSÖKAN

Kungörelse

Ansökan kungjordes under tiden 13.08 – 03.09.2002 på Geta kommuns samt Ålands landskapsstyrelses anslagstavlor. Kungörelsen fanns införd i Tidningen Åland och Nya Åland. Alla kända sakägare delgavs ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Under kungörelsetiden har ett yttrande inkommit:

Ingolf Strand, inkom 02.09.2002

Ingolf meddelar att han har djurhållning och antalet djur är avhängigt foderareal som i sin tur är beroende av åker- och betesmark. Som en följd av höjningen av Isaksö träsk normalvattennivå kommer han att förlora åker- och betesmark. Han yrkar på att han erhåller motsvarande areal på annan plats i byn. Marken kan exempelvis vara Bastuslät men detta skall naturligtvis diskuteras med övriga berörda markägare.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har begärt utlåtande från Ålands landskapsstyrelse och Geta kommun samt begärt en utredning av Husö biologiska station.

Geta kommun, inkom 26.08.2002

Kommunstyrelsen förordar att tillstånd ges enligt ansökan under förutsättning att vattenstandsfluktuationerna kontinuerligt uppföljs och miljöpåverkan minimeras.

Ålands landskapsstyrelse, inkom 17.09.2002

Landskapsstyrelsen önskar framföra följande: Tore Lindholm har i sin utredning "Vissa sjöars känslighet för vattenuttag", från april 2000, gjort bedömningen att Isaksö träsk är mindre lämplig som vattentäkt beträffande kapacitet och på grund av att det finns speciella arter. Kapaciteten för uttag bedöms kunna ökas genom höjning av nivån. Hösten 1999 var nivån nästan 1 meter under den normala på grund av stort uttag av bevattningsvatten. Risker för sjön är enligt utredningen att lågvatten leder till eutrofiering och snabb igenväxning. Magnus Eriksson har i sin utredning "Uttag och nivåsenkningar i åländska vattentäktfakta, förslag och diskussionsunderlag", från maj 2001, delat in de åländska vattentäkterna efter känslighet i kategorierna känslig, mindre känslig och okänslig. Isaksö träsk har placerats i gruppen känsliga sjöar. Landskapsstyrelsen gav 14.06.2001 Isaksö bevattningssammanslutning lov att utta bevattningsvatten från träsket som innebär en sänkning av sjöns vattennivå, orsakat av vattenuttag, med högst 5 cm. Uttaget på 12 000 m³ är stort i förhållande till sjöns areal och kommer trots höjningen av sjöns normalvattennivå innebära att sjöns nivå varierar mycket under året. Landskapsstyrelsen anser att det bör utredas på vilket sätt regleringen av sjöns vattennivå kan göras för att påverka växtligheten och djurlivet i sjön så litet som möjligt.

Husö biologiska station

Ålands miljöprövningsnämnd anhöll 09.12.2002 om att Husö biologiska station utför en

utredning på vilket sätt regleringen och höjningen av Isaksö träskets vattennivå kan göras för att påverka växtligheten och djurlivet i sjön så litet som möjligt. Husö biologiska station gav 07.04.2003 följande svar: Stationen har tyvärr brist på personal, eventuellt senare under hösten 2003 kan det finnas någon tillgänglig att undersöka saken. Vattensidan inventerades nyligen i träsket, men landvegetationen undersöktes senast 1981 och borde undersökas igen. Först därefter finns det möjlighet att ge ett utlåtande. Husö biologiska station framför dock att Tore Lindholm som har åkt runt och undersökt så gott som alla sjöar på Åland, trodde att sjön inte kommer att må dåligt av en höjning, men han tyckte också att landvegetationen borde undersökas först.

Förklaring

Isaksö bevattningssammanslutning framför följande: Ingolf Strands yrkanden på att istället för den förlorade marken erhålla motsvarande areal på annan plats i byn, kan inte tillmötesgå av bevattningssammanslutningen som inte äger mark. Sökanden önskar dock meddela, att sammanslutningen deltar i diskussioner, med Ingolf Strand och markägare i byn, i avsikt att försöka erhålla ersättningsmark för de områden som blir vattenområden genom träskhöjningen. Sökanden önskar med anledning av Ålands landskapsstyrelsens utlåtande i ärendet framhålla att 12 000 m³ bevattningsvatten uttas endast torra år. År med riklig eller normal nederbörd uttas mindre än 12 000 m³ bevattningsvatten samtidigt som tillrinningen sådana år även sommartid pågår till träsket. Genom att hela den vattenmängd som maximalt uttas (12 000 m³) magasineras, genom träskets höjning och maximal vattenmängd uttas endast vissa torra år, kommer vattennivån i träsket år med normal eller riklig nederbörd att ligga högre än den nivå vi har före träskhöjningen, samtidigt som ett större vattenutbyte sker i träsket genom bevattningsuttaget. Allt detta måste anses som positivt för träsket. Bevattningssammanslutningen avser att ytterligare förbättra vattenutbytet i träsket vid bevattningsuttag genom att dra insugsröret från pumpstation till den djupgrop på 3,1 meter som finns i träsket. I saken kan ytterligare framhållas, att genom en höjning av träsknivån med 50 cm, skulle träskets vattenvolym vid normalvattennivå öka från 41 000 m³ till 53 000 m³.

Överenskommelse

En överenskommelse har tecknats 22.05.2003 mellan Isaksö bevattningssammanslutning och Yngve Österlund om överlåtande av ett markområde som ersättningsområde. I överenskommelsen framgår att bevattningssammanslutningen erhåller ett 1972 m² stort markområde utan kostnad från Yngve Österlund. Isaksö bevattningssammanslutning överlåter i sin tur det aktuella markområdet till Ingolf Strand som ett ersättningsområde för den av Ingolf Strand ägda mark som sätts under vatten i samband med höjningen av träsket. Överenskommelsen mellan Isaksö bevattningssammanslutning, Ingolf Strand och Yngve Österlund upphör om bevattningssammanslutningen inte erhåller miljötillstånd från miljöprövningsnämnden. Vid telefonsamtal 30.05.2003 med Yngve Österlund framkom att markområdet det handlar om tillhör fastigheten Gottfrids 2:42, som ägs av Yngve Österlund.

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND'S AVGÖRANDE

Miljöprövningsnämnden beviljar Isaksö bevattningssammanslutning miljötillstånd, med stöd av 4, 11, 22, 23 och 24 §§ landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), samt 1 kap. 1 §, 3 kap. 2 och 16 §§, 4 kap. 1 och 3 §§, 6 kap. 4 och 23 §§ vattenlagen för landskapet Åland (61/1996), för uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten per år från Isaksö träsk i Geta. Tillståndet förutsätter dock att träskets normalvattennivå höjs med 50 centimeter från nuvarande normalvattennivå i enlighet med den i ansökningshandlingarna bifogade och av jordbruksbyrån vid Ålands landskapsstyrelse upprättade planen för höjning av normalvattennivån och uttag av bevattningsvatten, här kallad bevattningsplanen.

Villkor

Vid tagandet av bevattningsvatten och höjning av normalvattennivån med 50 centimeter skall miljöskydds- och miljötillståndslagen, vattenlagen samt följande villkor följas:

Allmänna försiktighetsmått och övergripande ansvar

1. Verksamheten skall uppföras, skötas och underhållas så att minsta möjliga miljöpåverkan uppstår samt villkoren i detta beslut efterföljs.
2. Tillståndshavaren är ansvarig för skada, men och annan förlust av förmån som möjligen förorsakas av verksamheten.
3. Tillståndshavaren skall utse en ansvarig person för skötsel av sättdamm och bevattningsutrustning samt avläsande av vattenmätare och vattennivå och dennes kontaktuppgifter meddelas tillsynsmyndigheten, miljöbyrån vid Ålands landskapsstyrelse, innan bevattningssäsongen inleds.

Uttags- och bevattningsvillkor

4. Tillstånd ges till ett uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten per år från Isaksö träsk i Geta. Innan verksamheten slutsynats och godkänts av tillsynsmyndigheten får endast bevattningsvatten uttas som innebär en sänkning av sjöns vattennivå, orsakat av vattenuttag, med högst 5 cm.
5. Dessutom gäller att innan uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten per år får inledas skall träsket fyllas upp genom att magasinera tillrinningen från föregående höst- och vårfloed.
6. Vattenuttaget skall mätas med en vattenmätare. Vattenmätaren skall vara installerad på ett av tillsynsmyndigheten godkänt sätt.
7. Vattenmätaren skall avläsas och uttaget antecknas åtminstone varannan vecka under perioden maj till oktober. En sammanställning enligt Ålands landskapsstyrelsens direktiv av uttaget skall årligen senast den 31 december inkomma till tillsynsmyndigheten.
8. En avvägd och permanent pegel för avläsning av vattennivån skall uppsättas på en lättillgänglig och i övrigt lämplig plats i sjön.
9. Vattennivån i Isaksö träsk skall avläsas och antecknas minst en gång i veckan under perioden maj till oktober. En sammanställning av uppmätta vattennivåer skall

inkomma till tillsynsmyndigheten årligen senast den 31 december.

10. Bevattning med vattenkanon skall ske nattetid mellan kl. 21-09. Droppbevattning kan ske under dygnets alla timmar.

Villkor gällande höjningen av Isaksö träsk

11. Höjningen av Isaksö träsk normalvattennivå med 50 centimeter skall göras i enlighet med den i ansökan bifogade bevattningsplan som jordbruksbyrån vid Ålands landskapsstyrelse har upprättat.
12. Normalvattennivån i sjön skall höjas med 50 centimeter i enlighet med bevattningsplanen och genom byggandet av en sättdamm av betong med låsbara sättrar av trä på höjdnivå $N_{60} +2,73$ m som byggs i träskets utloppsdike till Kurran havsvik.
13. Avrinning söderut från träsket skall förhindras genom byggandet av en damm av tätlera eller betong i enlighet med bevattningsplanen. Dammens höjdnivå skall vara minst $N_{60} +2,80$ m.
14. Tillrinningsområdet till Isaksö träsk skall utökas i enlighet med bevattningsplanen.
15. Innan vattennivån i träsket höjs skall alla träd och buskar från de strandområden som sätts under vatten som en följd av nivåhöjningen borthuggas och borttransporteras.
16. Sättdammen, pegeln, vattenmätaren och dammen som skall förhindra avrinning söderut från träsket skall slutsynas och godkännas av tillsynsmyndigheten innan verksamheten får inledas.

Övrigt

17. Ingolf Strand erhåller i enlighet med den i bilaga 2 i detta beslut bifogade överenskommelsen mellan parterna ett 1972 m² stort markområde från fastigheten Gottfrids RNr 2:42 i Isaksö by i Geta.
18. I samband med ett eventuellt förnyande av detta miljötillstånd om tio år skall en grundläggande kartering av Isaksö träsk vattenkvalitet, fiskbestånd, bottenfauna, kräftbestånd och vegetation utföras under en sommarperiod.
19. Detta miljötillstånd ersätter befintligt lov från Ålands landskapsstyrelse 14.06.2001 för uttag av bevattningsvatten från träsket som innebär en sänkning av sjöns vattennivå, orsakat av vattenuttag, med högst 5 cm.

Tillståndets giltighet

20. Detta tillstånd gäller i tio år från att det vunnit laga kraft. Tillståndet kan behöva omprövas ifall sjöns tillstånd försämras eller om vattenmängden inte räcker till för alla som kan ges rätt att ta vatten ur sjön.

Motivering

Allmänna motiveringar

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan, yttranden och utlåtanden som anförts i ärendet samt förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I avgörandet har miljöprövningsnämnden även i övrigt beaktat vad som bestäms om skydd av allmänna och enskilda intressen.

Miljöprövningsnämnden finner att syftet i 1 § miljöskydds- och miljötillståndslagen och i 1 kap. 1 § vattenlagen samt kraven i 24 § och förutsättningarna i 22 och 23 § miljöskydds- och miljötillståndslagen samt förutsättningarna i 6 kap. 4 § vattenlagen är uppfyllda och godkänner därför Isaksö bevattningssammanslutnings anhållan om miljötillstånd för uttag av 12 000 m³ bevattningsvatten per år från Isaksö träsk. Godkännandet förutsätter dock att träskets normalvattennivå höjs med 50 centimeter genom byggande av en sättdamm med låsbara sättar av trä på höjdnivå N₆₀ +2,73 m.

Delägarna i Isaksö bevattningssammanslutning äger mer än hälften av den areal som kommer att sättas under vatten i och med höjningen av träskets normalvattennivå och nämnden anser därför att tillstånd kan beviljas för höjning av träskets normalvattennivå i enlighet med vad som avses i 3 kap. 2 § vattenlagen.

Nämnden finner att tillståndsinnehavaren är organiserad på ett sådant sätt och besitter den kunskap och konsekvensmedvetenhet som avses i 23 § miljöskydds- och miljötillståndslagen och att verksamheten inte sker i strid mot planer som avses i 22 § 2 mom. i samma lag och 4 kap. 5 § i vattenlagen.

Specificierade motiveringar

Miljöprövningsnämnden gör bedömningen att tillstånd kan beviljas då uttaget på 12 000 m³ bevattningsvatten från Isaksö träsk motsvarar den sänkning som i och med höjningen på 50 centimeter magasineras i träsket under höst- och vårflödena. Nämnden anser även att tillstånd kan beviljas eftersom medellågsvattennivån sommartid i träsket kommer att höjas, vilket är positivt för träskets tillstånd då alltför lågt vattenstånd, speciellt sommartid ger en snabb igenväxning och ökad eutrofiering av träsket. Den ökade volymen medför ett ökat syrgasförråd vilket är positivt för träskets tillstånd.

Nämnden anser att vattenuttaget och vattennivån i Isaksö träsk skall mätas och antecknas under perioden maj-oktober eftersom denna period är intressantast vid uppföljning av verksamhetens miljöpåverkan. Det är även motiverat att vattenkanonbevattning skall ske mellan klockan 21-09 då avdunstningen är lägst, annars föreligger det stor risk att en betydande del av bevattningsvattnet avdunstar innan det hinner infiltrera ner i marken. Droppbevattning, vilket bygger på att bevattning sker direkt till trädens rotsystem, kan dock utföras under hela dygnet då vatten som tillförs direkt till rotsystemet inte avdunstar till luften. Det är motiverat att träsket skall fyllas upp innan 12 000 m³ får uttas genom att magasinera tillrinningen i samband med den höst- och vårflod som föregår den första bevattningssäsongen. Det finns annars risk att träsket inte hinner magasineras och en efterföljande torr sommar och höst i kombination med ett uttag på 12 000 m³ bevattningsvatten skulle medföra ett extremt lågt vattenstånd i träsket under sensommaren och hösten.

Äppelodlingsverksamhet är en viktig inkomstkälla för flera av de bosatta på Isaksö och förutsätter en säker tillgång till bevattningsvatten. Nämnden anser att det är viktigt att det ges förutsättningar för fortsatt verksamhet och att alternativet att ta stora mängder

bevattningsvatten från lokala borrhunnar inte är att föredra då det föreligger en stor risk för problem med saltvatteninträngning, vilket i sin tur kan förstöra de lokala dricksvattenbrunnarna för en längre tid.

Miljöprövningsnämnden anser totalt sett att nyttan med verksamheten överstiger skadan som kan uppkomma av verksamheten, med beaktande att villkoren i tillståndet följs. Miljöprövningsnämnden beviljar därmed tillstånd för verksamheten och så att ändamålet med företaget och dess verksamhet nås med minsta olägenhet för miljön utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs.

En grundkartering av träsket skall göras i samband med ett eventuellt förnyande av detta tillstånd om tio år eftersom det är mycket viktigt att följa upp hur träskets tillstånd påverkas av höjningen och vattenståndsfluktuationerna i träsket. Tillståndet ges på tio år då kunskapen om Isaksö träskets kapacitet är begränsad samt att kunskapen om låga vattennivåer och vattenföringar är bristfällig, vilket är av stor betydelse för att få en heltäckande bild av vilken påverkan ett bevattningsuttag har på en sjö.

Tillämpade lagrum

Landskapslag om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001) 1, 4, 11, 22, 23 och 24 §§.
Vattenlag för landskapet Åland (61/1996) 1 kap. 1 §, 3 kap. 2 och 16 §§, 4 kap. 1 och 3 §§, 6 kap. 4 och 23 §§.
Landskapsförordningen om miljöskydd och miljötillstånd (35/2001) bilaga 1 p. 1 b.
Landskapsförordningen om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000), 5 §.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs en avgift på 134,55 euro.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Geta kommuns samt Ålands landskapsstyrelsens anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på Geta kommunkansli och på landskapsstyrelsens registratorskontor. Beslutet finns även tillgängligt på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida www.mpn.aland.fi. I kungörelsen framgår att sakägare kan besvara sig över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Bilagor

1. Utdrag ur bevattningsplan för höjning av normalvattennivån och uttag av bevattningsvatten upprättad av jordbruksbyrån vid Ålands landskapsstyrelse
2. Överenskommelse mellan Isaksö bevattningssammanslutning, Ingolf Strand och Yngve Österlund
3. Besvärsanvisning

Sigurd Lindvall
Ordförande i Ålands
miljöprövningsnämnd

Andreas Nyberg
Tf. miljöhandläggare